

FÁTÆKA- VÁÐI SLAPP Í TINGIÐ

Eitt stórt trýst hefur seinastu tíðina ligið á politisku skipanini, nú fátækadømi og fátækaváði hava verið á breddanum seinastu vikurnar. Mikudagin varð framløga av uppskoti um serligt barnaískoyti, og í dag fer málið til fyrstu viðgerð

MORTAN ØSTERØ

Eftir at Dagmar Joensen Næs leiddi føroyingum inn í stovurnar hjá lágløntum, stórum upphaldarum hóskvøldið 9. apríl – júst eftir eitt politiskt formansorðaskifti í Kringvarpinum – varð hetta somuleiðis byrjanin til eitt burturtagt kjak. At føroyingar veruliga høvdu torført at fáa fíggarligu endarnar at røkka í gerandisdegnum gjørdist ógvuliga eyðsæð, hóast tað neyvan er í tráð við sjálvsfrásøgnina hjá føroyingum um, at eingin fátækur býr í Føroyum. Kanónirnar vendust skjótt móti Løgtinginum, sum kravdu at fáa politisku skipanina at veita størri trygd fyri teir borgararnar, ið liva undir fátækaváða.

Trupulleikin hefur verið viðgjørdur í fleiri umførum, og sitandi samgonga hefur millum annað hækkað barnafrádráttin, men felagskapir sum »Í menniskjum góður tokki« og dokumentarurin hjá Kringvarpinum lýsti ein veruleika, har hesar ábøturnar ikki munaðu í nóg stóran mun. Miðlahúsið tók síðani tað kontroversiella stigið innan miðlaheimin og fór aktivistiskt til verka við átakingum »Meðan vit biða«.

Speiska heitið á átakingum sipaði til, at fleiri royndir hava verið at lýsa trupulleikarnar við fátækaváða og

fátækadømi í føroyska samfelagnum frá síðulinjuni uttan munagóðar ábøtur, og nú var tíðin búgvin til sjálvi at fara undir eina innsamling.

Átakið í Løgtingið

»Meðan vit biða« metti, at politikarnir høvdu havt rúma tíð at føra fram síni sjónarmið, og valdi tiskil at geva øðrum samfelagsbólum pláss í miðlunum fram um politikarnar í fyrstu syftu. Tá ið eitt sindur av tíð var frágingin, vórðu formennir í politisku flokkunum bodnir til orðaskifti í Miðlahúsinum tann 23. apríl. Tá avtornaði viðgingu flestøll floksumboðini at fátækaváði varð ein ítøkiligur trupulleiki, sum kravdi politiskt inntriv, harav eitt ítøkiligt uppskot var at hækka barnaískoytið til tær mest fíggarliga sperdu familjurnar.

Júst hetta uppskoti hefur fingið nógvar ákoyringar fyri at nýta gomul hagtøl og at gera støðuna verri enn hon helst er. Sambært samgonguni eru nevniliga nógvir batar gjørdir, sum ikki síggjast í hagtølunum, meðan andstøðan hefur hildið fast við, at gomlu hagtølini eru ikki viðkomandi í kjakinum, tí tey frammanundan bera keðilig boð um fátækaváða, ið krevja politiskt uppmærkssemi. Tíðanverri gjørdist málið um at koma teimum mest fíggarliga

sperdu familjunum á henda hátt eitt partapolitiskt mál, ið gjørdist sera sjónligt, tá uppskotið varð borið Løgtinginum.

Freistin at skjóta nýggj uppskot fyri tingið fór 3. mars, og tiskil kravdust 17 undirskriftir frá lögtingslimunum, skuldi uppskotið sleppa til viðgerðar, hóast farið varð um freistina. Landsstýrið hefur sjálvt nýtt hesa loysnina góðar 12 ferðir eftir, at freistin fór, men nú andstøðan varð uppskotsstillari, tyktiskt óvanliga trekt at telja upp í 17 tingmannaundirskriftir. Mánadagin áttu tey 15 undirskriftir – ein samlað andstøða átti 13 og Miðflokkurin lat tvær úr samgonguni. Sum tingfundurin leið út á seinnapartin, eydnaðist at fáa tær báðar seinastu undirskriftirnar. Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir úr Fólkaflokkinum og Rósa Samuelsen úr Sambandsflokkinum tryggjaðu, at uppskotið kundi leggjast fram mikudagin og slapp til viðgerðar í dag.

Langt á mál

Felags takið hjá øllum flokkum at loyva uppskotinum frávik frá tíðarfreistini, merkir einans, at uppskotið sleppur til viðgerðar – og er altso eingin trygd fyri, at verandi uppskot verður samtykt. Í dag er fyrsta viðgerð, og væntast kann, at

uppskotið fær nógvar viðmerkingar um tillagingar fyri síðani at verða beint í nevnd. Eftir nevndarviðgerð og hoyringar, skal uppskotið megna tvær viðgerðir í Løgtinginum afturat, áðrenn tað kann samtykkjast. Harafturat skal havast í huga, at fyrbils seinasti tingfundurin í hesi setuni er mikudagin 13. mai, ið setir ógvuliga stórt tíðartrýst á viðgerðina av uppskotinum. Somuleiðis skal valdagurin til løgtingið í seinasta lagið vera 29.

oktober í ár, sum gevur tinglimunum lítið av tíð at viðgera uppskotið eftir ólavsøku, tá tingið hittist aftur.

Undir viðgerðini av uppskotinum hefur dentur verið lagdur á, at uppskotið um hækkað barnaískoyti er ein bráðfeingisloysn til ein bráðfeingistørv hjá teimum mest fíggarliga sperdu familjunum. Tað skuldi ikki roknast sum ein langtíðarloysn á einum samansettum trupulleika við fátækaváða í føroyska samfelagnum.

Uppskotið

»Løgtingsmál nr. 157/2014: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um almenna forsorg (serligt barnaískoyti til húski, ið liva undir fátækramarkinum)«

- Veitir serligt barnaískoyti til familjur undir fátækamarkinum.
- Verður latið eftir umsókn til almannaverki.
- Hægst 1.500 mánaðarlaga krónur kunnu latast afturat fyri hvørt barn.
- Kostar landskassanum um 10-11 milliónir krónur fyri veiting og umsiting.
- Verður uppskotið samtykt, kemur tað í gildi dagin eftir samtyktina.